

Pressufrásøgn:

Norski fiskimálaráðharrin Thor Listau vitjar

Eftir innbjóðing frá Føroya Landsstýri hevur norsk fiskimálaráðharrin Thor Listau vitjað í Føroyum í tíðarskeiðinum mánadagin 13. juni til hósdagin 16. juni. Í fylgi við ráðharranum hava verið umframt frá Listau embættismenn frá norskum fiskivinnu-myndugleikum, nevniliga Hallstein Rasmussen, fiskaristjóri, Gunnar Kjønøy, varastjóri í fiskaridepartementinum og Svein Munke-jord, ráðharra-skrivari.

Undir vitjanini í Føroyum sum gestir landsstýrisins hevur Thor Listau við fylgi havt høvi til at siggja seg um í Vágum, Havn, Sundalagnum, Eysturoynni og Norðoyggjum. Norsku gestirnir hava havt høvi til at vitja fleiri virkir sum Trolvirkið Vónin, Kósavirkið, Frostvirkið í Norðdepli, Kom Data, P.F. J.K. Joensen & Sonur og laksa- og smoltalagningina við Áir og við Streymin. Norsku gestirnir hava eisini vitjað í Tinganesi, Norðurlandahúsinum og Kirkjubø. Teir hava notið blýðskap hjá Ríkisumboðnum, Fuglafjarðar Bygdar-ráð og Føroya Fiskasølu.

Høvið hevur verið nýtt til at hava samrøður um fiskivinnu-mál av felags áhuga, einahelst í samband við tær kvotuavtalar, ið verða gjørdar sambært rammusáttmálan um sínamilum fiskiveiðu millum Føroyar og Noreg frá 1977.

Landsstýrið og norsk fiskimálaráðharrin meta, at samrøðurnar undir upphaldinum hava verið við til at styrkja ta góðu samvinnu, sum higartil hevur verið millum Føroyar og Noregi í fiskivinnu-málum.

Føroya Landsstýri
Tórshavn, 16. juni 1983

Norski fiskimálaráðharrin Thor Listau:

Vit mugu vera varnir við Svalbard til vit hava meiri vitan

Hóast fiskiskapurin við Svalbard er avbera góður og hóast føroysk skip gera eitt pionerarbeiði við at finna nýggj rækjumið á djúpum vatni, so halda norðmenn, at tað er ikki rætt at økja veiðuna ov nógv nú. Teir meina, at vit fyrst mugu hava meiri vitan um fiskastovnar, áðrenn tað kann koma uppá tal at økja veiðuna har.

— Í mangar mátar eru vit — norðmenn og føroyingar — eitt fólk, og tí er greitt, at vit ynskja at varðveita tey góðu víður-skifti vit hava við føroyingar, segði norsk fiskimálaráðharrin, Thor Listau, á einum tíðinda-fundi í Havn mikudagin.

Thor Listau var boðin at vitja í Føroyum av landsstýrinum. Hann hevur so vitjað kring oyggjarnar.

Thor Listau segði, at hóast norðmenn hava minni áhuga fyri at fiska í føroyskum sjógvum nú enn fyrr, so eru norðmenn framvegis hugaði fyri einum samarbeiði.

Meðan svartkjafturin ikki hevur so stóran áhuga longur, so hevur veiðan eftir longu og brosmu og makrelli stóran týðning fyri norsk fiskiskip.

Viðari segði norsk fiskimálaráðharrin: — Meðan vit í samráðingum við onnur lond leggja stóran dent á, at tað aðrir fiska hjá okkum, tað skulu vit hava aftur í teirra sjóki, so hava vit tá talan er um Føroyar ikki verið so kravmiklir. Vit hava einki imótri, at tað ikki er javnvág millum tað tit fáa frá okkum og tað vit fáa frá tykkum. Í dag er stóðan jú tann, at føroyingar fáa meira frá norðmonnum, enn vit fáa frá føroyingum.

— Vit eru fírir í Norðan-londum, og tí eiga vit at royna at samarbeiða. M.a.

hava vit havt samráðingar við Føroya Fiskasølu um at samarbeiða við marknaðarføring og marknaðarupplýsing. Á henda hátt munnu vit helst betra um støðuna hjá okkum øllum í Norðanlondum við-vikjandi sølu av fiski og fiskavørum í útheiminum.

— Eitt slíkt samsam-arbeiði eigur ta at liggja í søluáttum og ikki so nógv sum eitt samarbeiði millum stjórnirnar í báðum londunum.

Svalbard

Uppá fyrispurning hvi norðmenn hava tikið rækjuveiðuna við Svalbard uppi fiskiveiðu-sáttmálan við Føroyar sigur Thor Listau: — Tað hevur avgerandi týðning fyri okkum, at vit kunnu hava eftirlit við fiskiriki-døminum á norskum øki og á økinum kring Svalbard fyri at kunna tryggja fiskiveiðu har í framtíðini. Vit hava jú upplivað, at fiskastovnar knappliga eru niðurfiskaðir, og at veiðan er steðgað ov seint fyri at bjarga stovninum.

Nú ynskja vit longu tíð-liga at vera greiðir yvir støðuna hjá stovninum, so leiðis at vit kunnu avmarka veiðuna til tað stovnurin tolar. Eg haldi, at tann tíðin, tá hvørt tjóð-kundi fiska fritt er farin. Vit eru noyddir at hava eftirlit við stovnunum og fiskiskapinum.

Tá talan er um fiski-

veiðu við Svalbard, tá halda vit, at tað er okkara ábyrgd at hava eftirlit við fiskastovnunum og avmarka veiðuna, soleiðis at stovnarir kunnu varðveitast.

Eg skal tó viðganga, at vit fyrst einstakar fiskastovnar hava ikki nógv upplýsingar, tí er trupult at siga við vissu, hvussu nógv kann veiðast. Tí hava vit í øllum sáttmálum vit hava gjørt við onnur lond fylgt teirri linju, at fyri at fáa eina av-talu við okkum, so má landið góðtaka ikki at økja veiðuna í Svalbard-økinum meira enn vanligu hevur verið fiskað.

— Vit fingi tí inn í sátt-málan við Føroyar í ár, at rækjuveiðan varð avmarkað til eitt ávíst tal av skipum. Vit eru ikki sinnaðir bert at avmarka føroyska veiðu, men vit hava eisini avmarkað okkara egnu veiðu við Svalbard.

Varnir

— Er tað ikki eitt sindur órimuligt, at føroyingar skulu avmarka sína veiðu, tá tað ikki fyriliggja vis-indaligar kanningar, ið eru svartskygdar viðvíkjandi rækjustovninum við Svalbard, og samstundis sum at veiðan eftir rækju-um við Svalbard ongantíð fyrr hevur verið so góð?

— Hóast vit ikki hava so gott visindarligt grundar-

Hvørji góð ráð man Árni Olafsson, ráðgevi lógmanns geva lógmanni undir vitjanini av norska fiskimálaráðharranum!

Orð og myndir: Jan Müller

lag at meta um stovnin, so hava okkara fiskifrøð-ingar kortini ávarað um ikki at økja veiðuna ov nógv. Just tí vit hava ov litla vitan um stovnin.

Í lötuni eru vit í ferð við at gera kanningar, sum skulu siga okkum, hvussu stór veiðan kann verða eftir rækjum. Til vit hava hesar upplýsingar mugu vit vera varnir.

Sum eitt dømi um hetta nevndi Thor Listau lodnu-stovnin í Barentshavi-num. Henda stovn hevur tað eydnast at varðveita, tí at bæði norðmenn og russar hava verið varnir í veiðuni. Tað sama ynskja vit rækjunum.

Listau segði viðari, at tað verða ikki givin fleiri loyvi at fiska rækjur við Svalbard. 10 loyvi vórðu givin í fjør, men flestu av hesum til at fiska við norsku strondina.

— Svalbard-økið er ein stríðsspurningur í politiska kjakinum!

— Tað er rætt. Tað er tí at fleiri lond hava ikki víðurkent norskan yvir-valdsrætt í umráðnum. Vit halda, at øll lond eiga at vera mest hugað fyri, at eitt land hevur eftirlit við fiskiriki-døminum á einum øki. Vit vita av royndum, at skulu fleiri lond vera við til at taka avgerðir ber ikki til at seta í verk munagóð tiltøk fyri at verja eitt nú fiskastovnar-nar. Tað vil so vera øllum londum, sum skulu fiska í økinum til vansa.

Økið kring Svalbard liggur eftir okkara hugsan á norska landgrunninum, og tí hava vit avgerðar-rættin á hesum umráði. Vit hava tí valt at seta

hesa fiskiverjusu á gildi. Hon skal virka á ikki diskriminerandi hátt. Kortini hava fleiri lond ikki viljað góðtikið okkara avgerðarrætt í hesum øki-num.

— Nú er økið kring Svalbard stórt. Rækju-stovnurin er ókendur, men hann er helst rættliga stórur, tí jú meira miðvist skipini royna á ymsum leiðum, jú fleiri rækjur eru. Føroysk skip hava her gjørt eitt pioner-arbeiði. Tey hava ein-samell fiskað á djúpum vatni, og funnið fleiri nýggj rækjumið. Hetta fer so at gagna norðmon-num eisini. Er tað ikki eitt sindur lógið, at norðmenn samstundis sum tit siggja, hvussu stórt pionerarbeiði føroyingar gera, alt fyri eitt avmarka føroyingar?

— Tað er rætt, at føroysk skip hava gjørt eitt stórt arbeiði, men just tí at vit hava so litla vitan, mugu vit vera varnir við ikki at økja veiðuna alt ov nógv. Út frá støðuni í fjør mettu vit tí, at ein av-marking til 5 føroysk skip í umráðnum var eitt rætti-liga rimuligt krav.

— Koma fiskifrøðingar til ta niðurstøðu, at væl stendur til við rækju-stovninum, at hann er stórur, at føroyingar tiskil fara at seta eitt ynski/krav um undir kom-andi samráðingum at økja talið á skipum, fara norð-menn tá at visa hesum væl-vild?

— Tað kann eg einki siga um nú. Tað má biða til komandi samráðingar til heystar.

Hallstein Rasmussen, fiskaristjóri og Atli Dam, fyrrverandi lógmaður, hava mangan fæst samráðingar millum Føroyar og Noreg